

STEEDS MEER SCHOLEN HANTEREN EEN LOTINGSYSTEEM

‘Goed voor je ego, maar niet populair’

Het loopt storm bij de zelfstandige gymnasia en sommige populaire scholengemeenschappen. Voor toelating tot de brugklas moet daardoor steeds vaker worden geloot.

Tekst: Ingrid Dekker Beeld: Annet Scholten

Het lot beslist steeds vaker wie wel en wie niet tot een middelbare school wordt toegelaten. Vooral de zelfstandige gymnasia zijn populair. Al jaren zien zij het aantal aanmeldingen elk schooljaar stijgen. Vooral in de grote steden is een run op deze scholen ontstaan, waardoor die steeds vaker leerlingen moeten teleurstellen. ‘Heel triest’, vindt rector J. Olgers van het Stedelijk Gymnasium Haarlem. ‘Er zijn kinderen die soms al vanaf groep 3 in de basisschool weten dat ze later naar onze school willen. En als het dan eindelijk zover is, is er geen plaats. Dat is verschrikkelijk.’

Kort geding Het Stedelijk Gymnasium Haarlem kwam vorig jaar in het nieuws toen ouders van afgewezen leerlingen een kort geding aanspanden. Zij vonden dat de school de plicht had hun kinderen toe te laten. De rechter wees de eis af. Olgers: ‘Die rechtszaak heeft landelijk veel aandacht getrokken. De uitspraak zou immers consequenties hebben voor alle scholen die loten. Maar de rechter heeft besloten dat ouders geen plek op een school kunnen afdwingen.’

Toch heeft ook Olgers zelf moeite met het lotingsysteem. ‘We hebben het natuurlijk wel eens doorgesproken.

Moet je alleen de kinderen met de hoogste Cito-score toelaten? Of moet je een soort sollicitatiegesprek met de kinderen gaan voeren? Dan begeef je je mijns inziens op glad ijs. We hebben tal van voorbeelden op onze school van kinderen die wat minder sociaal vaardig waren of een iets lagere Cito-score hadden en die zich in zes jaar tijd voortreffelijk hebben ontwikkeld.’

Loten blijft wat hem betreft voorlopig dan ook een noodzakelijk kwaad, al vindt hij persoonlijk dat iedereen die aan de eisen voldoet en zich aanmeldt voor zijn school, een plek zou moeten krijgen. ‘En als de capaciteit niet voldoende is, dan moet je die verhogen. Daarover denken we nu na. De school zelf willen we niet laten groeien, juist de kleinschaligheid is zo aantrekkelijk. Een tweede vestiging ligt eerder in de lijn der verwachting.’

Kleinschaligheid Dat juist de gymnasia zo populair zijn, heeft tal van oorzaken. Zo trekt de kleinschaligheid en de kwaliteit van het onderwijs. ‘De

leerlingen zijn bovendien relatief slim en stimuleren elkaar in hun ontwikkeling’, zegt Olgers. ‘Bij de eindexamens scoren ze bij veel vakken hoger dan het landelijk vwo-gemiddelde. Ook doen ze gemiddeld in meer vakken eindexamen.’

Het Fons Vitae in Amsterdam is een populaire school voor havo, atheneum en gymnasium waar al een aantal jaren wordt geloot. Hoewel, vorig jaar is een keertje overgeslagen, omdat toen iedereen geplaatst kon worden door de klassen wat groter te maken. ‘Je blijft toch kijken naar alternatieven’, zegt Nout

Heetvelt, afdelingsleider brugklas. Net als de meeste andere scholen waar geloot wordt, kijkt Fons Vitae naar de Cito-scores en het advies van de basisschool. Bovendien is er voorrang voor broertjes en zusjes van leerlingen die er al op school zitten. ‘Maar dan krijg je wel eens de situatie dat een kind dat bij ons in de straat woont, niet wordt toegelaten en vervolgens aan de andere kant van Amsterdam naar school moet. Moet je dan ook kijken naar postcodes? Nee dus. We hebben in Amsterdam een systeem afgesproken en daar houden we ons aan.’

Boze ouders Communicatie over loting is ontzettend belangrijk, vindt conrector René Heijnen van het Canisius College (vmbo, havo, atheneum, gymnasium) in Nijmegen. ‘We loten nu een jaar of vijf en schrijven dat in onze brochures, we vertellen het op de open dagen en laten het de basisscholen weten. Zodoende bereik je dat loting

een weliswaar vervelend, maar bekend fenomeen wordt.’

Desondanks heeft Heijnen elk jaar weer te maken met boze ouders van leerlingen voor wie op de school geen plaats is. ‘Ze hopen dat voor hen toch een uitzondering gemaakt kan worden omdat ze naast de school wonen, de hoogste Cito-score

‘Loting blijft voorlopig een noodzakelijk kwaad’

hebben of ze geloven niet dat de loting eerlijk is verlopen. Heel lastig allemaal. We proberen alles op te lossen. Loting is weliswaar goed voor je ego, maar je maakt er geen vrienden mee.’

Niet loten Op de website van het Gymnasium Felisenum in Velsen-Zuid staat heel nadrukkelijk dat alle aangemelde leerlingen worden geplaatst. Mits hun Cito-score voldoende is en de basisschool een vwo-advies heeft afgegeven. ‘We gaan niet loten’, zegt rector Karel Kits. ‘Het aantal leerlingen per klas is maximaal 28. Het aantal klassen dat we formeren wordt bepaald door het aantal toegelaten leerlingen.’

De school heeft dit jaar heel bewust voor een ‘niet-lotenbeleid’ gekozen, zegt Kits. ‘Je creëert er een hoop onrust mee. We krijgen erg veel vragen van ouders over loting. Door deze duidelijke boodschap weet iedereen waar hij aan toe is. Bovendien kunnen wij het ons permitteren een extra klas in het leven te roepen als de aanmeldingen hoger zijn dan verwacht.’

Overigens sluit Kits niet uit in de toekomst ook over te moeten gaan op loting. ‘Ik kan de ontwikkelingen niet voorspellen. Mocht het storm lopen bij ons op school, dan zijn we wellicht genoodzaakt de tekst op onze website volgend jaar aan te passen.’